

Inersimasut ilikkartarnerat/ Voksenlæring

Knud Illeris-ip allagaanik eqikkaaneq

Ib Goldbach

© KISII & Ib Goldbach

KISII 1. udgave 2012

Inersimasunik ilinniartitsinermi, inersimasullu ilikkartarnerannut allaaserisaq, eqikkagaq, RUC 2003, kapitel 7, 8 og 9./

Uddrag fra Voksenuddannelse og voksenlæring, RUC 2003, kapitel 7, 8 og 9.

Knud Illeris-ip allagaanit, pingasuniit eqikkagaq:

- Kukkusumik ilikkagaqarneq, illersorneq akiuunnerlu / Fejllæring, forsvar og modstand
- Inersimasut ilikkartarnerat / Voksnes læring
- Inersimasut assigiinngitsut assigiinngitsumik ilikkartarput / Forskellige voksne lærer forskelligt

Pikkorissartut arlallit kapitalit takivallaarsorimmatigit aammalu atuaruminaatimmatigit eqikkaasoqarsimavoq.

Eqikkagarli Illeris-ip allagaanut ilumoorfiginnilluni suliarineqarsimavoq, imaanngilarli isummat saqqummiunneqartut tamaasa isumaqatigigikka.

Kapitel 7 Kukkusumik ilikkagaqarneq, illersorneq akiuunnerlu/ Fejllæring, forsvar og modstand

Ilikkagaqannginneq/Ikke-læring

Qanoq pisoqassava, ilikkagaqanngikkaanni, imaluunniit siunertaasumiit allaanerusumik ilikkagaqarsimaanni? Tamanna inuusuttuni aammalumi inersimasuni ilinniagaqarnissamut kursus-ernissamulluunniit pinngitsaalineqartutut misigisimasuni naapitassaagajuppoq.

Ilikkagaqannginnermut pissutaasut assigiinngitsut pingasut, tuluup tarnit pissusaannit ilisimasallip (psykolog) Peter Jarvis ukuutippai:

1. Paasinnereernerit (ilisimareerpakka-mik eqqarsarneq) / forforståelse
2. Isumaliutiginnikkusunnginneq (atorfissaqartinnaviannginnakkit ilinniassallugit pisariaqanngilamik eqqarsarneq / ikke-overvejelse
3. Ilikkagaqarusunnginneq (assigiinngitsunik utoqqatsissutissarsiorluni) /afvisning

Uani paasinnereerneq ima isumaqartinneqarpoq, ilinniartooq/pikkorissartooq isumaqarmat, pineqartooq nalunngereerlugu, taamaammallu aalluttariaqarnagu¹.

Isumaliutiginnikkusunnginnertaaq taamaappooq, peqataasooq isumaqarmat, ilinniartitsissutaasooq imminerminut iluaqutaanavianngitsooq, atorsinnaanavianngitsorlu.

Ilikkagaqarusunnginneq isumaqarpoq, ilinniartooq atuagassaminik aallartitsinngiitsuuvittartooq. Taamatullu ilikkagaqarusunngissuseq inersimasuinnangajanni naapitassaavoq. Annermik gruppe-ni ilinniagaqarsimanngitsuni (ufaglærte) kisiannili aamma gruppe-ni ilinniagaqarsimasuni² (faglærte).

---

¹I anden sammenhæng betyder forforståelse en motiverende opvarmning til et emne. IbG

²På et kursus for gymnasielærere i den nye karakterskala var en tredjedel af gymnasielærerne afvisende over for kurset med henvisning til, at den nye karakterskala nok var opfundet af nogle ministerielle embedsmænd, som ikke havde andet at lave. De afvisende gymnasielærere var alle over 50 år. Under kurset blødte de dog op. Men eksemplet er typisk for visse ældre, der ikke har været på kursus i længere tid. IbG

Kukkusumik ilikkagaqarneq/Fejllæring

Kukkusumik ilikkagaqarneq nalinginnaavoq, ajornartorsiutivitullu isigineqarani. Takorloorsinnaavarput sulisoq suliffimmini tuluttut ilikkarsimasooq, oqaatsinilli kukkulluni atuisooq. Kukunerit taamaattut kingusinnerusukkut tuluit oqaasiinik pikkorissartitsinermi aaqinneqarsinnaapput.

Illersorneq ulluinnarnilu inuunermi sianissuseq/ Forsvar og hverdagsbevidsthed

Inersimasuni ilikkagaqanngitsoorneq imaluunniit kukkusumik ilikkagaqarneq, aallaaveqartarpoq arlaatigut misigissutsikkut imminut illersorusunnermi. Sigmund Freud-imit, illersuutit/forsvars-mekanismer kingusinnerusukkullu, panianit Anna Freud-imit allaaserineqarsimapput. Illersuutit 20 missaaniipput, affaalu inersimasut ilikkagaqartarneranni/voksnes læring naapitassaapput, ilisarna-qarlutik.

Pædagogisk Ordsamling-imi illersuutit allaaserineqarsimapput.

Illersuutit taaneqartut, ilikkagaqarnissamik annertuumik, kiaallatsitsisinnaapput.

Illersuutinit, ulluinnarni inuunitsinni, tamatta annikkaluarlutumik aqunneqarpugut.

Ullut tamaasa paasissutissarpassuarnik annertoqisunik sunnerneqartarpugut, ilaat eqqarsaatigineqarneq ajorput, allat suunngitsutut isigisaallutik puorneqartarput, allallu "iijuminaattangaarmata" killormut saattinneqartarput.

Anaanaq, Aghanistan-imut sakkutuujulluni aallartinneqarsimasumik ernilik, sorsunneq pillugu, aviisitigut pissutsinut allaaserineqartartunut, angajoqqaanit allaniit paasinnittarnera, allaasarpoq.

Kinaassutsip illersuutai/Identitetsforsvar.

Piffissami nutaanerusumi, kinaassutsimut illersuutit takussaasorujussuupput. Nalinginnaasumik oqartartarpoq, inuup nammineq kinaassusia (imminut isigineq allallu qanoq issorinninnerannut paasinnineq) inuusuttunngulernermi (pubertetten) ineriartortartoq, inersimasunngornermilu naammassilluni inersimasartoq. Erikson 1971 takuneqarsinnaavoq.

Ullumikkut kinaassutsinik amerlasuunik imaluunniit kinaassutsip qiterisaanik/kerneidentitet aammalu kinaassutsit qalipatulili illutik, qiterisamiit qalleraattutut ittut, eqqartorneqartarput.

Qulaani taaneqareersuniit aammalu silarsuarmioqatigiinniit tarkornartarniit amerlasuunit kultur-ikkut sunnerneqarnerup kingunerisai.

Imaassinnaavorli ilinniartup inersimasup, taamani 20-inik ukioqarluni, kinaassutsimisut isigisani, inuit akornanni inuunerata, ilaqtutami aammalu suliffimmi inuunerata kimeqalersissimasaa, sulipigigaa.

Soorngunalumi pingartitat illersorniarlugit, "assiaqutiliortoqartarpoq"/barrierer.

Inuk taamaattoq, nammineq pisuussutiginnisaminik piumasarinngisaminillu, suliffissuup matusussanngornera pissutigalugu, suliffissaarukkuni, kinaassusia ulorianartorsiortinneqarujussualissaaq.

Kinaassusitoqaa piarneqartariaqalissaaq nutaamillu ineriartortinneqarluni.

Pikkorissartuni aammalu ilinniartuutitsinni amerlasuuni taamatut nalaataqarsimasut amerlapput.

Inersimasup atukkani iternga tikillugu paasinnigippagit (erkender) – amerlasuummi ingammillu anguterpassuit taamaattarmata, arnat ilinniarnissamut annerusumik paasinnissinaassuseqarnerupput, - taava kinaassutsip illersornera, assiaqutiliornissarlu annertunerujussuanngortarput, ilikkagaqarnissamullu ajoqutinngorlutik.

Tarnikkut/Isumakkut imminut illersorneq/Psykisk forsvar – illersuutit/forsvarsmekanismerne - aammalu tarnikkut/isumakkut akiuunneq/psykisk modstand, immikkoortinneqartarput.

Tarnikkut illersuutit/psykisk forsvar nammineq ingerlasutut oqaatigineqarsinnaapput, ilikkagaqarniartumullu eqqarsaatigineqaaqaratik, pisarlutik. Taamaammat-una eqqarsaatigeqqaanagit iliuutsit/ubevidste, ilikkagaqarnissaq ajornartorsiornartunngortittaraat³.

Isumakkut akiuunneq/psykisk modstand, ilisimasaniit qisuariaateqarnermit, iliuutsinit iluarinngisaniit, imaassinnaavoq narrujuumminartutut isigininnermit (pingaartitat imaluunniit upperisap tungaatigut), aarlerinartuniit imaluunniit nalinginnaasumik akuerisinnaanngisaniit, tunngaveqarpoq.

Isumakkut akiuunneq/psykisk modstand, tassaavoq sianissuseq (bevidst) atorlugu iliuuseqarneq, taamaammat ilinniartitsinermi ikiortissatut atorluarneqarsinnaasoq – nutaamik paasinninnermik/akkomodativ⁴ erkendelse, malitseqarajummat.

Tarnikkulli/isumakkulli illersorneq/psykisk forsvar, qanoq iliuuseqarfigissallu ajornarnerujussuuvoq.

Qanoq iliuuseqarnikkut ilikkagaqarnissamut akiuunneq nalinginnaasumik inuusuttuunerup nalaani pisarpoq. Tassaallunilu inuusuttup kinaassutsiminik pilersitsiartornerata ilaa.” Tysk-it oqaasii ilinniarnianngilluinnarpakka, qaqugumuulluunnit atorfissaqartilernaviannginnakkit; tuluilli oqaasii ilinniarsunnerujussuuvakka”. Iliuuseqarnikkut akiuunneq aqutugalugu, inuusuttumut, immikkuullarissumik ineriartorneq pisarpoq, isummersuutini, periarfissani killeqassutsinilu paasileraangamigit.

Inersimasut ilinniartut akornanni, iliuuseqarluni akiuunneq qaqutigoornerujussuuvoq. Kisianni saqqum-meraangami, allanngortitassaaneq ajorpoq. Inersimasoq inuusuttuunerup ingerlanerani, suliffeqarnermini aalajangersimasunik isummersinnaanngorsimavoq, aajangiussanik isumaqalersimavoq, aalajangersimasunillu qisuariaateqalersimalluni, allanngortissinnaanngisaminik.

Ilatsiinnarluni akiuunneq, inersimasut ilikkarniarniarnnut/voksnes læring, ilisaqqunnartarpoq.

Ilinniartitsisut amerlanersaasa tamanna qinngarisaqaat, ilikkagaqarnissamullu aamma naleqqutsinnagu. Qallunaat psykolog-iisa marluk, Peter Berliner-ip aamma Jens Bertelsen-ip taamaasiorneq ilatsiinnarluni akeqqersornermik/passiv aggression, taavaat (Berliner & Berthelsen 1989) uparuarlugulu, ilatsiinnarluni akiuunneq, akerliunermik aammalu allamut nukinnik atuerusunnermut, takussutissaasoq. Tarnikkut illersuummit(psykisk forsvar) allaaneruvoq, allaanerusumik iliorusunnginnermi, sianissuseq tassani ator-neqanngimmat (ikke bevidst).

Ilatsiinnarluni akiuunneq ajunngitsumut saatinneqarsinnaavoq, pissutigalugu, sianissuseq atorlugu (bevidst) iliuusaammat , kisiannili ilinniartitsisumiit kammalaatinilluunniit aqutissiorneqartariaqarluni.

³Se Ib Goldbach: Freud og forsvarsmekanismerne, KISII 2012

⁴Se pædagogisk Ordsamling

Kapitel 8 Inersimasut ilikkartarnerat / Voksnes læring

Uani kapitalimi sammineqassapput; inersimasut ilikkarniartarnerisa, meeqqat ilikkarniartarneranniit immikkoorutaat. Paasineqarsimavoq assigiinngissuseq, aqutsinermiittoq.

Meeqqat, inersimasunut naleqqiullutik, ilikkagaqartarnertik annikitsuinnarmik, nammineq aquppaat.

Ilikkaraqarneq inuunermilu aqqusaagassat killiffii / Læring og livsfaser

Nalinginnaasoq malillugu, ilisimatuutut misissuisarnerni, meeqqat inuusuttullu ilikkarniartarnerat/læring pingaarnerutillugu misisuiffigineqartarsimavoq. Annerusumillu sammineqarsimapput meeqqat inuusuttullu ineriartornerisa killiffii, assigiinngitsut. Ukiunili kingullerni qulini, inersimasut meeqqaniit allaanerumik ilikkarniartarnerat, tappiffigineqalersimavoq.

Meeqqallu mikinersaat qiviarutsigit, assigiinngissuseq ersareqaluni.

Meeqqap ilikkagaqartarnera, tiguaaniarluni angalanertulli ippoq. Meeraq silarsuarmut ilisimanngilluinnakkaminut inunngortarpoq, silarsuarmiittullu tamaasa, meeqqap milluartutulli ilillugit, iisarpai. Meeqqap eqqumasup isai misissortuaannarput. Ilinniagaqartuaannarpoq. Ilinniakkallu aqunneqaratillu nali-liiffigineqarneq ajorput.

Taassuma akianiippoq inersimasoq. Inersimasuuneq angusimavaa. Inuunermini iliuutsini akisussaaffigisarsimavai, inuunerminilu isummersuutini aalajangiuttarsimallugit. Ukiorpassuit taakkununga atorsimavai, ukiullu taakkua ingerlaneranni atorsinnaangisaminik immikkoortiterisarsimaqaaq.

Ilinniarsinnaanermut ima kinguneqarpoq, inersimasup ilikkagaqarsinnaanini, tunngaviusumik nammineq akisussaaffittut isigivaa, immaqa eqqarsaatigivallaanngikkaluarlugu immikkoortiterisimavoq, sunalu ilin-niarusunnerlugu aalajangiullugu.

Ikkkarnissamut imminut akisussaaffilerneq/Ansvar for egen læring

Ilkkarnissamut imminut akisussaaffilerneq oqaasinnaangorsimavoq mutiusoq, qallunaallu ilinniartitaanermut nutarterinerminni/uddannelsesreform 2000-meersumi aamma tamanna ilanngullugu saqqummiussimavaat. Ilimanangilarli, ingammik inuusuttut ilinniarnertuunngorniartimmi ilinniartut, ilinniagaqarnermut oqartussatulli/uddannelsesystemet, oqaatsip imaata assinganik, paasisimassagaat. Ilinniagaqarnermut oqartussaniit kissaatigineqarpoq, inuusuttut ilinniartitsinerup imarisaanut systemet-mit aajangersarneqarsimasumut, akisussaassasut. Inuusuttulli sunik ilinniagaqarusunnginnertik, akisussaaffigerusunneruaat.

Tamanna inersimasuni allaavoq. Eqqumiiginarporlu, inersimasummi inuunerminnut ilaquttamillu inuunerannut imminnut akisussaasutut inissereersimapput. Inersimasulli, qallunaat oqartarnerattut; atuafiup issiavianut pigaangamik, pissusitoqqanut utersarajupput.⁵ Eqqarsaatigeqqaarnagu/ubevidst atuartsimanermik nalaanut imminnut inissikkajupput, taamanikkullu namminnek ilikkagaqarnissaminnut akisussaaffeqartutut imminnut isiginatik. Taamanimi ilinniartitsisup akisussaaffigai, ilinniartitsineq taamaat, ilikkagaqarnissamullu pissutsit tamaasa.

Ilisimatusarnermili takussutissaqarpoq, inersimasoq ilikkagaqarnissaminut imminut akisussaaqataasutut isigileraangat, ilikkagaqarnissaa pitsaanerulersartooq. Ilisimaneqariissaarli: 1 ilinniartitsinerup iluani periarfissaqartitaanissaa, 2) ilinniartitsisup periarfissiinissaa, aammalu 3) pikkorissartup ilinniagassani isumaqarfigippagu, pingaartuusoq.

Inersimasut ilikkartarnerannut tunngaviusut, ilisarnaatit pingasut, Illeris-ip ima nassuiarpai:

⁵at man falder tilbage til et gammelt mønster, se pædagogisk ordsamling og Ib Goldbach Freud og forsvarsmekanismerne, KISII 2012

- Inersimasut ilinniarusutatik, imminnut pingaaruteqartut, ilinniartarpaat
- Inersimasut misilittakkatik, ilikkarniarnerminni atortarpaat
- Inersimasut, ilinniarniagaaq soqutigigaangamikku, ilikkagaqarnissartik nammineq akisussaaffimmittut isigisarpaat (periarfissinneqarsimagunik).

Allatut oqaatigalugu: Namminneq paasinnittarnertik malillugu, ilinniagassaaq isumassaqaartinngikkaangamikku/soqutiginarsorinngikkaangamikku, inersimasut ilikkarnissaat ilimanarneq ajorpoq.

Paasinninneq atorlugu ilikkartarneq / Den kognitive læring

Kognition isumaqarpoq paasinninneq/erkendelse imaluunniit eqqarsartarneq/tænkning qaratsamilu silaqassusermut atasuulluni, akerloraalu misigissutsimut, piumassutsimullu tunngasut. Kognitive-mik ineriartorneq, meeqqanut inuusuttunullu tunngasoq sammineqarluarnikuuvoq. Inersimasunili taamaangilaq. Meeqqanut tunngatillugu tigussaasumik/konkret(Ordbog: piviusoq) eqqarsartarnerup aammalu timitaqanngitsumik/abstrakt eqqarsartarnerup, assigiinngissutaat eqqartorneqarsimavoq, tigussaasumik eqqarsartarnerup timitaliinissaaq pasariaqartippaa, – imaluunniit arlaatigut paasinninnerup misinnarsisinnissaa/sanseliggørelse af en erkendelse, pisariaqartillugu. Tigussaasumik eqqarsarnerup killiffiisa ilaanni, atuartup deciliter qanoq ililluni, liter-inngortinneqarnissaa nalusarpaa, nammineerluni deciliter-imut ernguseeraq, liter-imullu kande tigummianngikkunigit. Atuartup takoqqaartariaqarpaa, deciliter-i, liter-imut kande-miittoq, qanoq imartutiginersoq.

Timitaqanngitsumik eqqarsarsinnaanerup ilisarnaatigaa, tassani timitaliisariaqannginneq/figurliggørelse. Kisianni taamatut eqqarsarsinnaaneq inersimasuni tamani atuuttariaqanngilaq (inuusuttuniluunniit). Abstrakt-imik eqqarsarsinnaaneq, piorsassimassutsimiippoq, qanorlu kultur-eqarnermiit aalajangigaa-luni, taamaammat nalinginnaasumik aalajangerneqarsinnaanngilaq, piorsarsimassutsikkut killeqarfiit/kulturgrænser, soqutiginagit ⁶.

Taamaammat taaguutit: Tigussaasumik eqqarsartarneq aammalu timitaqanngitsumik eqqarsartarneq mianersortumik atorneqartariaqarput.

Inuiaqatigiini Y-mi najugaqartoq inuk A-mi, tigussaasumik eqqarsarnertut paasisaq, imaassinnaavoq timitaqanngitsumik eqqarsarnertut, inuiaqatigiinni Y-miittaaq nujugaqartumi, inuk B-mik paasineqartoq. Inuiaqatigiinnilu Z-mi najugaqartup inuk C-mi, timitaqanngitsumik eqqarsarnertut paasisaq, imaassinnaavoq inuk D-mit, tigussaasumik eqqarsarnertut, paasineqartoq.

⁶ Og kulturgrænser kan både være nationale kulturer, religiøse kulturer og subkulturer som skolekultur, firmakultur, bande- og ungdomskulturer m.fl.

Inersimasunik ilinniartitsinermi ilisimatooq ameriikamiu Stephen Brookfield tigussaasumik eqqarsarsinnaaneq akerlialu timitaqanngitsumik eqqarsarsinnaanermik, oqallinneq ilaaffigiunnaarpaa, inersimasulli paasinnittarnerisa/kognition⁷, ilisarnaataat misissulerlugit.

Brookfield isumaqarpoq, inersimasut sammisaminnut qanoq pulaffeqartarnerat (tilgange) piginnaasanik /kapaciteter taasai, inersimasup ilinniartup, ilisarnaatigai.

Piginnaasat/kapaciteter, ima paasineqassanngillat, tigussaasumit eqqaarsarsinnaanerup imaluunniit timitaqanngitsumit eqqarsarsinnaanerup aallaavigigai tarrarigaaluunniit, allaappummi. Brookfield-ip inersimasut paasinninneq atorlugu ilikkagaqartarnerat (kognitive læring) taamaasilluni nutaanik paasisutissanik ilavaa.

Ilikkartarnerit assigiinngitsut sisamat eqqartorpai, isumaa malillugu, inersimasuunermi aatsaat ineriartortineqarsinnaasutut taallugit:

- Dialektisk-imik eqqarsarsinnaaneq (sammisaq sammivinniit assigiinngitsuniillusooq isigisutut ilillugu naliilisinnaaneq/evnen til at tænke dialektisk (se og vurdere en sag fra flere sider)
- Logik-ki atorlugu eqqarsarluarsinnaaneq / evnen til at betjene sig af praktisk logik
- Nalunngisanik siunersisaqarneq, qanorlu nalunnginnerannik ilisimasaqarneq (taaneqartarpoq: metaerkendelse imaluunniit nammineq siunersisaqarsinnaanerup isumaliuutigilluarnera)/ evnen til at erkende det man ved, og hvorfor man ved det (kaldes også metaerkendelse eller refleksion om egen erkendelse)
- Naliliiniarnermi isornartoqarsinnaaneranik isumaliuutiginnissinnaaneq (manna aamma atorineqarsinnaanerpa?)/ evnen til kritisk refleksion (kan det nu også bruges til noget?)

Ilikkagaqarsinnaanerup imartussusia qanorlu ukioqarneq / Læringskapacitet og alder

Meeqqat, inersimasuniit naleqqiullugit ilikkapallannerusarnerat, nalinginnaasumik ilimagineqartarpoq. Kisianni "tamanna nalinginnaasumik ilimaginninneq" eqqunngilaq. Ilikkagaqarnissamut ilippanassuseq meeqqani aammalu inersimasuni annertuvoq.

Assigiinngissutigaa, meeqqap suna tamaat killilersugaanngitsumik aammalu aquaangitsumik iiorartutullusooq immagu. Inersimasup ilikkagaqartarneranut, kina aqutsisuunersoq aammalu ilikkagassat suunerannik, kina aalangiisarnersoq, apeqqutaasarpog.

Allatut oqaatigalugu; inersimasup ilikkagaqarsinnaaneranut; piumassuseq imaluunniit aqunneqarneq pingaartuuvoq. Inersimasullu inuunermini tamani misilittagaasa aamma iluaqusertarpaat. Ilikkagaqarsinnaanerup ilippanassusia ajoquteqanngikkaluartoq, ilikkagaqarniarneq arriippat, ilikkarusussutsip aammalu soqutiginninnerup amigaateqarnera pissutaassaaq, tamannalu aaqqinniarlugu suliarisariqarpoq. Akerlianilli, inersimasup nammineq, ilikkagaqarusunnini aajalangigarisimappagu, ilikkagaqarnissani-lu soqutigilluarlugu, taava imartussusaat killeqanngingajattarpoq.

Kisiannili inuunermini killiffik "livsvending" angusarpaa. Qallunaap atuakkiortup Fjord Jensen-ip oqariartaaseq "livsvending" ima isumaqartillugu atorpaa, utoqqalisup inuunermini killiffik angusaraa, oqarlunilu, taanna ilinniassallugu eqiagaara, inuunera sivikillereermat, tamakkununga piffissaqanngilanga. IT aammalu internet-imut atuinermi tamanna takusarparput. Inuiaqatigiinni naatsorsuutigineqarpoq internet-i atorlugu: Akileraarnermut immersuiffissaq immersorneqassasoq, aningaasanut tunngasut, atuakkanik atorniartarfinni aammalu pisortaqarfinni assigisaannilu.

Utoqqaat amerlapput internet-imik taamatut atuisoorusunngitsut. Kisianni tamanna piumassutsimiit aallaaveqarneruvoq, pisinnaassusermit aallaveqarnermiit.

---

⁷ Voksnes måde at erkende på.

Kapitel 9 Inersimasut assigiinngitsut assigiinngitsumik ilinniartarput/ Forskellige voksne lærer forskelligt

Inersimasut ilikkartarnerannut pissutsit nalinginnaasut kapitali 8-mi sammivavut. Uani kapitalimi sammissavarput, inersimasuni gruppe-ni assigiinngitsuni ilikkagaqartarneq. Malugisariaqartut assigiinngitsut sisamaapput:

- Suliffimmi sumi inissisimanerit assigiinngitsut/forskelle med hensyn til placering i forhold til arbejdsmarkedet
- kinguaariinni assigiinngissutsit / generationsforskelle
- suaassusermi assigiinngissutsit / kønsforskelle
- inuiaassusermi assigiinngissutsit / forskelle i etnicitet

Suliffeqarnerup qanoq ittuunera aallaavigalugu/Arbejdsperspektivet som udgangspunkt

Inuunerup tamarmi ilinniarfiunera, 1960-mili UNESCO-mit saqqummiunneqaraluartoq, taamaattoq inersimasorpasuarnit, isumaa paasiuminaatsinneqarpoq. 1990-ikkunni inersimasunik ilinniartitsineq ilinniar-titseqqittarnerlu annertusiartorpoq. Kisianni nalinginnaasumik imaappoq, annikinnerusumik ilinniaga-qarsimagaanni, aamma ilinniaqqinnissamut soqutiginninneq, annikinnerusartoq. Gruppe taanna suliffit-sik pigiinnarniarlugu ilinniaqqittarput, imaluunniit – suliffissaarussimasoq – ilinniaqqittarpoq suliffissarsi-niarluni.

Suliffeqareersut angusaqarniarlutik ilinniaqqittarput, suliffeqanngitsulli, siunissami suliffissartik naluga-mikku, suna ilinniaqqissanerlugu nalornissutigisarpaat.

Piviusut / Faktaboks

Kalaallit nunaanni sulisartut 20.000 sinnerlugit ukiuni aggersuni suliffissaaruttussaassapput. Ilinniarsimanngitsunik sulisoqarnerup atorfissaqartinnera, annertoqisumik milliartussaammat.

Kinguaariikkuutaani utoqqaanerusuni, sulisartutut akissarsiortutut kinaassuseq / Lønarbejderidentiteten i den ældste generation.

Illeris-ip aaliangigaa malillugu, kinguaariikkuutaat utoqqaanerit ukuupput: 45/50 ukiulinniit utoqqaane-rusunullu. Taakkua kinguaariit ilinniagaqarnermut paasinnittarnerat, akissarsiaqarluni sulisartuunermik misigisimanerup, annerusumik aquppaa. Sulisartup sianissusiani qitiuvoq, akissarsiaqarluni sulineq pin-ngitsoorneqarsinnaanani pisariaqartoq. Sulisartoq, suliffeqarfiup maleruqqusaanut tulluarsartariaqar-poq, maleruqqusallu allaniit aaliangersagaapput, ullulli 14-nikkaarlugit akissarsisarpoq, sulinngiffimmi-nili nammineq inuunini aaliangersinnaallugu.

Suliaminik ilinniagaqarsimasoq/faglært, suliffimmini atugassaminik ilinniagaqarsimavoq.

Ilinniagaqarsimanngikkaanni/ufaglært, suliffimmi suliaq ilikkarneqartarpoq. Gruppe taanna ilinniaqqin-nissamut akuersaartuunngilaq, imminullu apereqqajaasarluni: pikkorlukkamaana?

Ilinniaqqinnerup ingerlanerani, gruppe taanna, maleruagassanik siunertanillu ersarissussunik, kissaate-qartarpoq. Atuartuunermilu nalaanitulli, ilinniaqqinnerup ingerlanissaa kissaatigisarlugu. Ilinniartitsisoq taamaasilluni oqartussaasunngortarpoq/magtperson – soorlumi sulisut ittuat/arbejdslederen – ilinniar-titsineratalu nalaani kisimi akuerineqarpoq/acceptere, aammalu meeraanermi ilinniartitsisorisamut aat-saat assinguppat. Ilinniartut, ilinniartitsisup qanoq iliornerinut oqaasiinullu tusarnaassapput aktuallutik. Kursusertitsisoq allaanerusumik iliuuseqarpat, soorlu ilinniaqqittut ilinniartitsinerminut akuutinniarne-

runiarlugit, mianersorneq akerlilersuinerlu aallartittarput.

Kinguaariikkuutaat taakkua inuunerat, sulinermut paatsuugassaanngitsumik, kisimi sammisuuvoq.

(atuagarsornermut/piorsarsimassusermullu annerusumik samminani)

Aggertarput aggertariaqaramik, qanorlu peqqusaanertik malillugu iliuuseqartarlutik, apersuineramik imaluunniit soqutiginninnermik, imaqartinnagu.

Ilinniartitsisoq tassaavoq, pisinnaasoq tamanillu ilisimannittoq.

Kinguaariikkuutaat taakkua aamma suaassutsikkut assigiinngitsuupput. Angutit nalinginnaasumik qeqatanerupput malittarisassanullu qilersugaanerullutik. Angutit qanoq iliuusereqqusanut iliuuseqartarput, tassa, allamillu naamik.

Arnat nalinginnaasumik naleqqussallaqqinnerupput akuersaernerullutillu, allaammi qujamasuttuullutik.

Arnat ilinniaqqitsitaanertik annertunerpaamik pissarsiffigerusuttarpaat.

Aamma arnat, inuup piginnaasaanut, inuiaqatigiinnullu tunngasunut, angutiniit annerusumik akuersinnaaneruserput.

[Kinguaariikkuutaani akullerni, sulisartutut akissarsiortutut kinaassusermut pituttorsimannginneruneq /Den løsere lønarbejderidentitet i mellemgenerationen](#)

Kinguaariikkuutaat akullerniittut: 25/30 ukiulinniit 45/50-it tungaannut ukioqarput.

Aamma taakkua sulisartutut akissarsiortutut kinaassuseqarput, kisiannili utoqqarniit pituttorsimannginnerusumik. Bild-ip allallu, Danmark-imi 1990-ikkunni ineriartorneq ima allaaserisimavaat:

Qanga komunistiussutsimi pingaartinneqartuniit, ersoqatigiillunilu kivitseqatigiinnisamik eqqarsaat, qimanneqariartorpoq, inuk, inuiaqatigiinniit pingaarnerutillugu aammalu anersaamut tunngasut, annermik sammineqarnissaat pingaarnerutinneqalerlutik.

Gruppe ilinniagaqarnissamut akuersaarnerooq. Ilinniaqqinnissaq inummut imaluunniit inuiaqatigiinni inissisimanermi, nikagineqalernissamik kinguneqarumaartutut isigineqanngilaq.

Pissusissamisoortuinnartut isigineqanngilaq, nalinginnaasumillu inuup nammineq kissaatigisarnagu.

Suli ilinniagaqarnissaq meeraanermut inuusuttuunermullu atatinneqarpoq.

Aamma kinguaariikkuutaani akullerni, suaassutsikkut assigiinngissuseqartoqarpoq.

Angutit imminnut, ilalersornatik, namminnerlu naammassiniagassaminnut, samminerupput, arnat suleqateqarnissamut suleqatigiillunilu ataatsimoorussamik anguniagaqarnissamut samminerullutik.

Kinguaariikkuutaani akullerni, ilinniarnermi sulinermut tunngatillugu ilinniagassat, annerusumik sammineqarusupput, inuit piginnaasaannut naleqqiullugit.

Ilinniaqqinnermi, meeraanermut utersarneq aamma kinguaariikkuutaani akullerni ersarippoq,

Piviusut / Faktaboks

**Kalaallit Nunaanni
ilinniaqqinnerni, arnat angutinit
ajunnginnerusumik
angusaqartarnersut
uppersineqarnikuunngilaq.
Nunani allani, angusat kisimik
tunngavigisinnaavavut.**

Gruppe 25/30 ukiulinniit ukiukinnerusunut.

Gruppe-nut agguaanerit maleqqissaagassatut isigineqassanngillat, ilaatigut imminnut qalleraaffeqar-sinnaasarmata aammalu immikkut isigisariallit amerlaqimmata.

Nalinginnaasumik kinguaariit inuusuttut, ileqqutoqqanut, isummiussanullu, qilersorsimanngillat.

Piorsarsimassuseq aallaavigalugu paasinnittarnermi, ileqqutoqqat isummiussallu, atorunnaariartorput.

Piginnaasaqalernissaq/kvalificering kisiat anguniarlugu ilinniagaqartoqarneq ajorpoq, kisiannili ilinni-agaqarneq aamma kinaassutsimik ineriartorfiuttut isigineqarluni. Qangatuut, suliffeqarniaannarluni anguniagassatut toraarsisoqarneq ajorpoq. Naalagaaffimmiit inuuniarnermut ikiorneqarneq aammalu utaqqiisaasumik ullup ilaannaatigut suliffeqarneq, ajortutut isigineqanngillat. Ilinniagassanut neqeroo-rutigineqartunut assigiinngitsunut, misiliinissamut inissaqartitsisoqarpoq, atuisutullu eqqarsarneq, a-tuuppoq. Inuuneq tamaat ilinniarfiunera piareersimaaffigineqarpoq, ilinniagassallu neqeroorutigineqar-tut, nammineq pisariaqartitat aallaavigalugit, nalilersorneqartarput.

Ilinniartitsisunit gruppe taanna nukatsitatut piumasarpassualittullu isigineqarpoq. Tamarmik immikkut sammineqarnissamik piumasaqarput, ilinniartitsisumiillu, inuttut immikkut ittutut isigineqaqqupput, ilinniartuinnaanngitsutut, imaluunniit pikkorissartuinnaanngitsutut. Namminneq ilikkagaqarnissartik akisussaaffimmittut isigaat, namminnerlu atorfissaqartitatik kisiisa ilinniarusuppaat.

Kapitalimi atuakkavut, danskisut piorsarsimassutsikkut tunuliaquteqartunut, tunngatitaapput. Nunasi-sorpassuit allanik tunuliaquteqartut imaassinnaalluarpoq allatut ilikkarniartartut. Taanna gruppe uani inersimasut ilikkagaqarniartarnerat/voksen-didaktik-i pillugu, allaaserisami sammineqanngilaq.

Peqataasut assigiinngitsut tunuliaqutaat /De uensartede deltagerforudsætninger

Inersimasuni gruppe-ni assigiinngitsuni, tamakkiisumik aalajangiusimassallugu pingaartuuvoq; gruppe-t akornanni assigiinngissutsit, angineri.

Gruppe-ni utoqqaanertani marluusuni, immikkut ilisarnaatit marluk, taasariaqarput:

1. Suliffimmut ilinniagaq naleqqiunneqartarpoq, ilinniarnermilu piginnaalersimasat, sulinermi atugassatut isigineqarlutik.
2. Ilinniagaqarneq meeraanermut inuusuttuunermullu atasuuvoq, naleqquttuunngilarlu inersimasuunermi atuartitaaqqissalluni.

Kinguaariikkuutaani utoqqaanertani akullernilu, sungiussiassusermut /fleksibilitet aammalu ilinniagas-sanut ammaffeqarnerup tungaatigut, assigiinngissutsit arlaqarput.

Kinguaariikkuutaanut nukarlernut ilinniagassat /det faglige, aammalu inummut namminermut tunngasut, imminnut qanillutillu ataqatigiissorujussuupput.

Kinguaariikkuutaat nukarliit, utoqqaanersat ilinniarluarsimasullu, inuup suliamigut/suliffimmigut angusaqarluarnissaanik /karriere-mennesket, anguniagaqartut isumaat, qanillattorpaat. Assigiinngissutaalli unaavoq: Inuup suliffimmigut angusaqarluarnissaminik kissaatigisaqartup toraarfini ilisimaqqissaarlugu ingerlammat/målrettet, inuusuttulli ujarlersuullutik/søgende.

Inersimasut gruppe-ini assigiinngissutsit angipput, ilinniagassanik neqerooruteqartunut, tamatiguussu-sermik /fleksibilitet, assigiinngisitaartunillu piumaffiginnittut. Aammattaarlu ilinniartitsisumut piumaffiginnipput.